
97-2-RE

CAUSA 97-2-RE

Número de registre: 118-1997. Recurs d'empara

AUTE DEL DIA 10 DE JULIOL DE 1997

BOPA núm. 47, del 16 de juliol de 1997

En nom del Poble Andorrà,

El Tribunal Constitucional,

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el dia 5 de juny de 1997 pel Ministeri Fiscal, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la sentència de data 7 de maig de 1997 dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia en la causa núm. 61-F/93, per la qual es condemna el Sr. Antoni Ubach Mortés, "... com autor d'un delictes major continuat d'apoderament de cabdals públics i d'un sol delictes major de falsetat en document oficial, ambdós ja definits, a la pena de vuit anys de presó ferma".

Atès que el Ministeri Fiscal sol·licita al Tribunal Constitucional que declari "... si de la mencionada resolució se'n deriven les lesions dels drets fonamentals consagrats en l'article 10 de la Constitució al·legats per la representació lletrada del condemnat Antoni Ubach, amb els corresponents efectes jurídics que es derivin d'aquest pronunciament".

Vista la Constitució, especialment els articles 41, 88, 98 c) i 102 c),

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el seu títol IV, capítol sisè,

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Josep López Burniol,

Antecedents

Primer

Amb data 15 de maig de 1997, la representació lletrada del Sr. Antoni Ubach Mortés, que ja havia presentat anteriorment el recurs d'empara 96-8-RE, per presumpta lesió del dret constitucional a la llibertat, -que fou rebutjat per sentència de data 13 de març de 1997- es dirigeix al Ministeri Fiscal sol·licitant la interposició de recurs d'empara davant del Tribunal Constitucional, per considerar que la sentència de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia li ha vulnerat els drets recollits en l'article 10 de la Constitució, concretament:

1r. El dret a un procés degut.

2n. El dret a un procés substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei.

3r. El dret a la defensa.

4t. El dret a la presumpció d'innocència.

5è. El dret al recurs en els processos penals.

Segon

Amb data 26 de maig de 1997, el Ministeri Fiscal, acordà -donant curs a la sol·licitud d'interposició de recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional- la interposició del recurs sol·licitat, "... als efectes de possibilitar que **sigui aquest Tribunal qui (...) declari si s'han produït o no aquestes lesions en el decurs del procediment ...**", tot i no compartir les al·legacions i les pretensions de la representació lletrada del condemnat Sr. Antoni Ubach Mortés, que el Ministeri Fiscal contradiu i rebutja en els següents termes:

1r. Respecte a la pretesa lesió del dret a un procés degut.

a) Preterició del batlle legal o natural predeterminat per la llei per a la instrucció de la causa.

"En aquest punt el Ministeri Fiscal comparteix totalment els fonaments jurídics exposats en la sentència del Tribunal Superior (...) (i) (...) comparteix també el criteri del Tribunal Superior quan planteja el dubte de que el dret fonamental contempli el dret al jutge concret determinat per les normes de repartiments d'assumptes". "Des de la perspectiva constitucional, el dret al jutge imparcial en la seva vessant objectiva és afirmable únicament respecte de l'acusat i per tant no és al·legable en la fase d'instrucció del sumari ja que en l'àmbit constitucional, la lesió del dret a la imparcialitat només es consuma quan es falla la causa pel titular de l'òrgan judicial en primera instància, és a dir quan el jutge que ha realitzat activitats d'instrucció intervé també en l'enjudiciament de l'acusat". "El Ministeri Fiscal per tant no pot acollir els arguments del sol·licitant d'empara en relació amb aquesta pretesa vulneració del dret al jutge legal o natural".

b) Vulneració del dret a un procés degut per l'enjudiciament del Sr. Antoni Ubach en absència de l'altre coprocessat, Sr. José Manuel Rodríguez García.

"El dret a la defensa consagrat en l'article 10 de la nostra Constitució no és tampoc un dret de caràcter il·limitat sinó que concorre amb els drets de les parts a un judici de durada raonable, i la conjugació d'aquests dos drets va ésser la que motivà la resolució presa pel M.I. Tribunal de Corts de celebrar el judici per separat, sense que a criteri del Ministeri Fiscal, aquesta circumstància suposi vulneració del dret fonamental al procés degut i a la defensa".

c) Postergació gairebé permanent de la defensa en el decurs de la instrucció sumarial.

"Cal recordar que la fase sumarial del procés penal en la pràctica totalitat dels ordenaments jurídics manté un cert contingut inquisitorial, en el sentit que s'atorga al Jutge instructor una situació de preeminència enfront a la resta de parts...". "La instrucció sumarial per tant, no és pública ni necessàriament contradictòria". "Del dret a la defensa reconegut a l'article 10 de la Constitució no se'n deriva la necessària i ineludible assistència del defensor a totes i cada una de les diligències

instructòries". Estima el Ministeri Fiscal "... que no s'ha produït indefensió derivada d'aquesta al·legada postergació de la defensa". "Tal com argumenta la sentència del Tribunal Superior no és suficient al·legar postergació de la defensa en les diligències sumarians, sinó que s'ha d'acreditar que aquesta postergació ha influït concretament en el fallo condemnatori de la sentència ... (i) ... en el cas examinat no se'n deriva cap perjudici per a la defensa del Sr. Ubach".

d) Denegació de proves (interrogatori del Sr. Rodríguez i testificals de persones residents a l'estranger).

"El Ministeri Fiscal, doncs, considera que no s'ha produït aquesta vulneració del dret constitucional al·legada pel sol·licitant d'empara per quan la no pràctica de la prova legalment proposada i admesa no és en absolut imputable a l'òrgan judicial i en tot cas tampoc es podria estimar produïda la indefensió al·legada per quan el sol·licitant tindria de justificar d'alguna manera que la no pràctica de la prova, per la seva absoluta relació amb els fets objecte de la condemna, podria alterar el contingut condemnatori de la sentència en favor del recurrent sense que aquesta indefensió material es pugui inferir de les proves no practicades".

e) Manca d'anul·lació de totes les diligències instructòries practicades mentre el Consell General fou part querellant i acusadora en la causa.

"La indefensió amb rellevança constitucional només es produeix quan es priva el justiciable d'algun dels instruments que l'ordenament jurídic posa a la seva disposició per la defensa del seus drets amb el consegüent perjudici. No és per tant suficient per sol·licitar l'empara constitucional la manitestació de l'interessat de que la simple presència del M.I. Consell General li ha produït disminució del dret a la defensa. En aquest sentit el Ministeri Fiscal comparteix íntegrament l'exigència que contempla la sentència impugnada de que per estimar la infracció del principi d'igualtat d'armes exigeix precisar quines defenses o actuacions concretes li han estat impedides al seu representat, com a conseqüència de la presencia en la causa del M.I. Consell General".

2n. Respecte a la pretesa lesió del dret a un procés substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei.

El Ministeri Fiscal es ratifica en els arguments reproduïts en el punt a) precedent.

3r. Respecte a la pretesa lesió del dret a la defensa.

Segons el sol·licitant, la no resolució amb caràcter previ a l'acte del judici mitjançant resolució escrita de les qüestions prèvies de procedibilitat plantejades li ha lesionat el dret a la defensa.

"No comprèn el Ministeri Fiscal quina indefensió li pot haver causat" i "a criteri d'aquest Ministeri resulta evident que d'haver existit el vici processal denunciat, aquest no hauria produït cap situació d'indefensió al processat ...".

4t. Respecte a la pretesa lesió del dret a la presumpció d'innocència.

"... El principi de presumpció d'innocència només pot haver estat vulnerat en dictar-se sentència sense prova de càrrec, i per tant és totalment impossible que aquest dret se li hagués vulnerat en la fase d'instrucció sumarial" i "No es pot pretendre, mitjançant la invocació del principi de presumpció d'innocència, que el Tribunal Constitucional revisi la valoració de la prova efectuada pels tribunals ordinaris." i "en aquest sentit s'ha pronunciat reiteradament aquest Tribunal Constitucional...".

5è. Respecte a la pretesa lesió del dret al recurs en els processos penals.

"... el motiu no pot ésser apreciat perquè de l'examen de les actuacions s'evidencia que les qüestions plantejades per la defensa com a qüestions prèvies de procedibilitat van ésser denegades de forma llargament motivada i raonada en la sentència dictada pel M.I. Tribunal de Corts" i "és per tant evident que el sol·licitant d'empara ha gaudit del dret al recurs per a reproduir davant el Tribunal Superior els seus arguments i al·legacions en relació a les invocades qüestions prèvies de procedibilitat".

Tercer

El Ministeri Fiscal afegeix en el seu escrit de recurs d'empara que, dels arguments que resulten de l'antecedent anterior, se'n desprèn que "**... el Ministeri Fiscal no comparteix les al·legacions de la representació lletrada del condemnat Sr. Antoni Ubach Mortés, en el sentit que estima que en el decurs del procediment sumari núm. 61-F/93 no s'han produït les lesions de drets fonamentals amb rellevança constitucional que s'invoquen en via d'empara**".

"Això no obstant, i atès que la Constitució i la legislació andorrana confereixen només al Ministeri Fiscal la legitimació activa per a la interposició del recurs d'empara fonamentat en lesions dels drets reconeguts en l'article 10 de la Constitució (...) i **per evitar que la intervenció directa i permanent durant més de 3 anys del Ministeri Fiscal en el procediment (...) pugui viciar de manca d'imparcialitat la resolució del Ministeri Fiscal**", aquest interposa el recurs d'empara.

Fonaments jurídics:

Primer

És doctrina d'aquest Tribunal -d'acord amb l'article 94 de la seva Llei qualificada- que "... el Ministeri Fiscal actua com a representant de la constitucionalitat objectiva ja que obre la tramitació del recurs **quan té dubtes** sobre l'adequació a la Constitució d'actuacions judicials..." (sentència del Tribunal Constitucional 95-4-RE, fonament jurídic primer) i que "Només una decisió positiva o estimatòria del Ministeri Fiscal permet presentar al Tribunal Constitucional, en les condicions ja esmentades, un recurs d'empara **quan es consideri que un dret constitucional garantit per l'article 10 de la Constitució ha estat lesionat** en el transcurs o amb motiu d'un procediment judicial o prejudicial" (aute del Tribunal Constitucional 95-1-RE).

Segon

En el present cas, el Ministeri Fiscal considera i argumenta, molt clarament i detalladament, que, segons el seu propi criteri -que és l'únic legalment determinant a aquest efecte-, no s'ha produït cap lesió dels drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució que justifiqui la interposició del recurs d'empara. Això no obstant, per evitar una eventual "manca d'imparcialitat", en què aquest Tribunal no pot entrar, el Ministeri Fiscal ha decidit discrecionalment interposar el recurs d'empara per "vetllar per la defensa i l'aplicació de l'ordre jurídic" (article 93.1 de la Constitució).

Tercer

La defensa i l'aplicació de l'ordre jurídic (article 93.1 de la Constitució) imposa al Ministeri Fiscal la seva subjecció al principi de legalitat, en virtut del qual la norma jurídica -en aquest cas l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional- no pot ésser interpretada més enllà dels seus

propis termes.

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit, el recurs d'empara 97-2-RE, interposat pel Ministeri Fiscal contra la sentència de data 7 de maig de 1997 dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia en la causa núm. TSJC-61-F/93.

Segon

Notificar el present aute al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar el present aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, pel Tribunal Constitucional, el dia deu de juliol de mil nou-cents noranta-set.

François Luchaire

Miguel Ángel Aparicio Pérez

President

Vicepresident

Pere Vilanova Trias

Joan Josep López Burniol

Magistrat

Magistrat